

Sygn. akt VII U 261/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 października 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Zbigniew Szczuka

Protokolant: protokolant sądowy Urszula Kalinowska

po rozpoznaniu w dniu 6 października 2016 r. w Warszawie

sprawy Z. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o wysokość kapitału początkowego

na skutek odwołania Z. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 3 grudnia 2015r. znak: (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 261/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 03 grudnia 2015 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział W. , odmówił ponownego ustalenia kapitału początkowego Z. Z. z zastosowaniem przeliczników do okresów pracy na kolei, wskazując w jej uzasadnieniu, że ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.) nie przewiduje zastosowania przeliczników do okresów pracy na kolei, przy ustalaniu kapitału początkowego (decyzja z dnia 03 grudnia 2015 r., znak: (...), k. 43 a.r.).

W odwołaniu od powyższej decyzji z dnia 12 stycznia 2016 r., **Z. Z.**, wniósł o ponowne ustalenie kapitału początkowego z uwzględnieniem przelicznika stażowego, o którym mowa w art. 43 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Uzasadniając swe stanowisko odwołujący powołał się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2004 r. oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 08 stycznia 2013 r., wskazując, że odmienny sposób obliczania zatrudnienia wymienionego w art. 43 ust. 2 ustawy, prowadziłby do nierównego traktowania tego samego okresu zatrudnienia w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. W ocenie odwołującego, takie działanie organu rentowego jest niedopuszczalne, albowiem Zakład Ubezpieczeń Społecznych przy wyliczaniu kapitału początkowego winien uwzględnić w stosunku do niego przelicznik z art. 43 ust. 2 ww. ustawy. Odwołujący podkreślił, że od dnia 01 grudnia 1976 r. do chwili obecnej pracuje, jako maszynista, a zatem przy zastosowaniu przelicznika z art. 43 ust. 2 powołanej ustawy, na dzień 01 stycznia 1999 r. posiadał łącznie 25 lat i 8 miesięcy stażu pracy na kolei. Pomimo tego, organ rentowy przy ustalaniu kapitału początkowego wziął pod uwagę wyłącznie 22 lata i 5 dni okresów składkowych i tym samym zaniżył wysokość przysługującej mu emerytury. W konkluzji odwołania, skarżący stwierdził, że przy

uwzględnieniu powyższych okoliczności, zmiana przedmiotowej decyzji jest konieczna i uzasadniona (odwołanie z dnia 12 stycznia 2016 r. k. 2-4 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 28 stycznia 2016 r. wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że zarówno wykładnia językowa jak i systemowa przepisów, zwłaszcza art. 174 ustawy emerytalnej, przemawia przeciwko stosowaniu preferencyjnych przeliczników pracy górniczej i kolejowej w zakresie ustalania kapitału początkowego ubezpieczonych. Organ rentowy wskazał, iż przepis art. 174, określający sposób ustalenia kapitału początkowego nie zawiera w tym względzie adekwatnego odesłania, co sprzeciwia się uwzględnieniu spornych okresów zatrudnienia odwołującego w większym wymiarze niż jeden do jednego. Jednocześnie, powołując się na utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego, organ rentowy podkreślił, że sposobu liczenia okresu zatrudnienia za kolei określonego w art. 43 ust. 2 ustawy emerytalnej nie stosuje się do ustalenia wartości kapitału początkowego (odpowiedź na odwołanie z dnia 28 stycznia 2016 r. k. 7 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony Z. Z. urodził się w dniu (...) W dniu 03 czerwca odwołujący złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wniosek o ustalenie kapitału początkowego. Do powyższego wniosku odwołujący załączył kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych wraz z dokumentacją potwierdzającą te okresy m.in. w postaci wyciągu z książeczki wojskowej oraz zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 14 maja 2003 r., potwierdzającego, że od dnia 14 lipca 1976 r. do chwili obecnej, pozostaje zatrudniony w (...) S.A. Zakładzie (...) w W. na stanowisku starszego maszynisty elektrycznych pojazdów trakcyjnych – w pełnym wymiarze czasu pracy. W treści ww. zaświadczenia wskazano również, że w okresie od dnia 05 października 1989 r. do dnia 26 listopada 1989 r. odwołujący przebywał na urlopie bezpłatnym. Powyższe zaświadczenie zostało wystawione na podstawie oryginalnych arkuszy wynagrodzeń odwołującego, sporządzonych przez ww. pracodawcę (wniosek o ustalenie kapitału początkowego z dnia 03 czerwca 2003 r. k. 1-2, kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych wraz z załącznikami k. 3-10 a.r.).

Decyzją z dnia 17 marca 2004 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., ustalił wartość kapitału początkowego Z. Z. na dzień 01 stycznia 1999 r. w wysokości 157.544,20 zł na podstawie art. 174 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748 z późn. zm.). Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy, organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od dnia 01 stycznia 1989 r. do dnia 31 grudnia 1998 r., przyjmując wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wysokości 156,35%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego, organ rentowy ustalił w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru, wynoszącego 156,35% przez kwotę 1.220,89 zł, tj. kwotę bazową określoną w części I decyzji ($156,35\% \times 1.220,89 \text{ zł} = 1.908,86 \text{ zł}$). Przy ustalaniu wartości kapitału początkowego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 22 lat i 5 dni oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 3 miesiące i 21 dni, współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego w wymiarze 69,77% oraz średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat, tj. 209 miesięcy. Do ustalenia wartości kapitału początkowego, organ rentowy nie uwzględnił natomiast okresu od dnia 05 października 1989 r. do dnia 26 listopada 1989 r., wskazując, że w tym czasie odwołujący przebywał na urlopie bezpłatnym. Kolejną decyzją z dnia 03 czerwca 2015 r., znak: (...), organ rentowy z urzędu ponownie ustalił wartość kapitału początkowego na dzień 01 stycznia 1999 r. na kwotę w wysokości 157.857,70 zł (decyzja o ustaleniu kapitału początkowego z dnia 17 marca 2004 r., znak: (...), k. 25-26, decyzja o ponownym ustaleniu kapitału początkowego z dnia 03 czerwca 2015 r., znak: (...), k. 29-31 a.r.).

W związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego w dniu 04 marca 2015 r., w dniu 19 maja 2015 r. Z. Z. złożył w organie rentowym wniosek o przyznanie na jego rzecz prawa do świadczenia emerytalnego. Do powyższego wniosku odwołujący załączył informację, dotyczącą okresów składkowych i nieskładkowych wraz z dokumentacją potwierdzającą te okresy, w tym świadectwem wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 18 marca 2015 r.,

potwierdzającym, że w okresie od dnia 14 lipca 1976 r. do chwili obecnej, odwołujący wykonuje pracę w szczególnych warunkach w jednostkach organizacyjnych przedsiębiorstwa (...), a ostatnio w (...) S.A.” Zakładzie (...) w W.. Jednocześnie, odwołujący przedłożył zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, wystawione przez ww. zakład pracy wraz z wykazem wynagrodzeń za czas niezdolności do pracy oraz zasiłków (wniosek z dnia 19 maja 2015 r. k. 1-8, informacja dotycząca okresów składkowych i nieskładkowych wraz z załącznikami k. 9-22 a.r.).

Decyzją z dnia 18 czerwca 2015 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., działając na podstawie przepisów ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, po rozpatrzeniu wniosku z dnia 19 maja 2015 r. przyznał Z. Z. emeryturę na podstawie art. 24 ww. ustawy emerytalnej, obliczając jej wysokość z uwzględnieniem zasad przewidzianych w art. 26 ustawy emerytalnej w tzw. systemie kapitałowym. W treści ww. decyzji organ rentowy zaznaczył, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zaewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Podkreślił także, że emerytura stanowi równowartość kwoty, będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Ustalając wysokość świadczenia, Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił kwotę składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 242.496,98 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 617.239,76 zł oraz średnie dalsze trwanie życia w wymiarze 259,90 miesięcy. Tak obliczona wysokość świadczenia wyniosła 3.307,95 zł. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że do emerytury po rozwiązaniu stosunku pracy będzie przysługiwał ekwiwalent za deputat węglowy kolejowy, który będzie wypłacany w marcu za okres od I do VI i we wrześniu za okres od VII do XII. Zaznaczył przy tym, że wypłata emerytury podlega zawieszeniu z uwagi na fakt kontynuowania przez odwołującego zatrudnienia, a w celu podjęcia jej wypłaty, należy przedłożyć w organie rentowym świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą na rzecz, którego praca ta była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury (decyzja z dnia 18 czerwca 2015 r., znak: (...), k. 27-30 a.r.).

W dniu 10 listopada 2015 r. odwołujący złożył w organie rentowym wniosek o ponowne ustalenie kapitału początkowego wskazując, że w decyzji z dnia 03 grudnia 2015 r., znak: (...), organ rentowy ustalił w stosunku do niego kapitał początkowy z pominięciem przelicznika z art. 43 ust. 2 ustawy emerytalnej zgodnie, z którym każdy pełny rok zatrudnienia na kolei na parowym, spalinowym lub elektrycznym pojeździe trakcyjnym, w drużynach konduktorskich oraz na stanowiskach manewrowych lub ustawiaczy liczy się, jako 14 miesięcy zatrudnienia na kolei. Odwołujący podkreślił, że od dnia 01 grudnia 1976 r. do chwili obecnej pracuje, jako maszynista, a zatem przy zastosowaniu przelicznika z art. 43 ust. 2 powołanej ustawy, na dzień 01 stycznia 1999 r. posiadał łącznie 25 lat i 8 miesięcy stażu pracy na kolei. Pomimo tego, organ rentowy przy ustalaniu kapitału początkowego wziął pod uwagę wyłącznie 22 lata i 5 dni okresów składkowych i tym samym zaniżył wysokość przysługującej mu emerytury (pismo z dnia 10 listopada 2015 r. wraz z wnioskiem i załącznikami k. 31-42 a.r.).

Pismem z dnia 03 grudnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., poinformował odwołującego o tym, że wysokość jego emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej, a więc w tym przypadku nie ma zastosowania art. 43 ust. 2 powołanej ustawy. Jednocześnie na mocy zaskarżonej decyzji z dnia 03 grudnia 2015 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., odmówił ponownego ustalenia kapitału początkowego Z. Z. z zastosowaniem przeliczników do okresów pracy na kolei, wskazując w jej uzasadnieniu, że ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.) nie przewiduje zastosowania przeliczników do okresów pracy na kolei, przy ustalaniu kapitału początkowego (pismo z dnia 03 grudnia 2015 r. k. 43, decyzja z dnia 03 grudnia 2015 r., znak: (...)-2003, k. 43 a.r.).

Od niekorzystnej dla siebie decyzji organu rentowego, Z. Z. wniósł odwołanie do tut. Sądu, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie z dnia 12 stycznia 2016 r. k. 2-4 a.s.).

W toku postępowania, Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie, dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego ds. rachunkowości na okoliczność prawidłowości wyliczenia kapitału początkowego przez organ rentowy z odniesieniem

się do dokumentów zawartych w aktach sprawy oraz w aktach organu rentowego (protokół rozprawy z dnia 05 maja 2016 r. k. 23-25 a.s.).

W opinii z czerwca 2016 r. biegły sądowy z zakresu rachunkowości i finansów P. B. podkreślił, że do wyliczenia wartości kapitału początkowego odwołującego nie można uwzględnić przelicznika wskazanego w art. 43 ustawy emerytalnej. W powyższym zakresie biegły powołał się na treść wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 listopada 2013 r. (I UK 154/13) zgodnie, z którym sposobu liczenia okresu zatrudnienia na kolei określonego w art. 43 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie stosuje się do ustalania wartości kapitału początkowego. Biegły zaznaczył, iż w związku z nabyciem przez odwołującego prawa do świadczenia emerytalnego na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej do wyliczonych okresów składkowych dodano okres równy różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym, a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę, wynoszącym 60 lat i jeden miesiąc. Dodana liczba okresów składkowych zgodnie z art. 185 ustawy wyniosła 83 miesiące, w związku, z czym łączna liczba okresów składkowych wynosi 347 miesięcy, a liczba okresów nieskładkowych wynosi 3. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyliczony z kolejnych 10 lat kalendarzowych w oparciu o przedstawione wynagrodzenie za lata 1989-1998 wynosi natomiast 156,35%. W konkluzji opinii biegły stwierdził, że wartość kapitału początkowego wyliczonego w treści opinii wynosi 193.724,19 zł i jest taka sama jak wyliczona w decyzji organu rentowego z dnia 05 czerwca 2015 r. (opinia biegłego sądowego z zakresu rachunkowości i finansów P. B. z czerwca 2016 r. k. 31-49 a.s.).

Do powyższej opinii zastrzeżenia zgłosił odwołujący, który działając za pośrednictwem profesjonalnego pełnomocnika, podkreślił, że w treści opinii biegły pominął orzeczenia sądowe i publikacje, które dopuszczają stosowanie przelicznika z art. 43 ust. 2 powołanej ustawy, także do ustalenia kapitału początkowego, tj. m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 08 stycznia 2013 r. (III AUa 496/12) oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2004 r. (II UK 412/03). W ocenie odwołującego takie działanie biegłego niweczy wartość dowodową sporządzonej opinii i powinno skłonić Sąd do powołania kolejnego biegłego z zakresu rachunkowości i finansów. Odwołujący wskazał również, że biegły nie może wybierać z wielu równorzędnych orzeczeń tylko jednego, które czyni podstawą swojej opinii, pomijając przy tym istnienie linii orzeczniczej i stanowiska doktryny, które opowiadają się za diametralnie odmiennym poglądem. Z tych też względów – zdaniem odwołującego – sporządzonej przez ww. biegłego opinii nie można uznać za rzetelną i rzeczową. Na tej podstawie, odwołujący wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego sądowego z zakresu rachunkowości i finansów na okoliczności jak w postanowieniu z dnia 05 maja 2016 r. (pismo procesowe z dnia 07 lipca 2016 r. k. 56-57 a.s.).

W opinii uzupełniającej z sierpnia 2016 r. biegły podtrzymał swoje stanowisko wyrażone na gruncie opinii głównej z czerwca 2016 r. wskazując, że dokonując powyższych wyliczeń oparł się na treści wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 listopada 2013 r. (I UK 154/13), jednakże kwestia interpretacji zapisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest kwestią merytoryczną leżącą tylko w gestii Sądu. Biegły zaznaczył przy tym, że w przypadku uznania przez Sąd konieczności dokonania wyliczenia kapitału początkowego z uwzględnieniem przelicznika wskazanego w art. 43 ust. 2 ustawy emerytalnej, będzie to możliwe do przeanalizowania (opinia uzupełniająca biegłego sądowego z zakresu rachunkowości i finansów P. B. z sierpnia 2016 r. k. 65-72 a.s.).

Na rozprawie w dniu 06 października 2016 r. strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska procesowe. Jednocześnie pełnomocnik organu rentowego wniósł o odrzucenie wniosku pełnomocnika ubezpieczonego sformułowanego w piśmie procesowym z dnia 16 sierpnia 2016 r. o wyliczenie kapitału początkowego z uwzględnieniem przelicznika wskazanego w art. 43 ust. 2 ustawy emerytalnej (pismo procesowe z dnia 14 września 2016 r. k. 91, protokół rozprawy z dnia 06 października 2016 r. k. 95-97 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy i aktach rentowych odwołującego. Zdaniem Sądu, powołane wyżej dokumenty, w zakresie, w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy. Przy tym

zaznaczenia wymaga, że stan faktyczny w niniejszej sprawie był bezsporny, a strony różniły się wyłącznie, co do oceny prawnej przepisów prawa materialnego mających zastosowanie w sprawie.

Ustalając stan faktyczny w niniejszej sprawie, Sąd Okręgowy oparł się także na opiniach biegłego sądowego z zakresu rachunkowości i finansów P. B. zarówno głównej z czerwca 2016 r. (k. 31-49 a.s.), jak i uzupełniającej z sierpnia 2016 r. (k. 65-72 a.s.). Sporządzone przez biegłego opinie są rzetelne i logiczne w związku, z czym Sąd dał im wiarę w całości. W treści ww. opinii, biegły zaprezentował szczegółowe wyliczenie kapitału początkowego odwołującego, mając na uwadze całokształt dokumentacji pracowniczej Z. Z., załączonej do akt niniejszej sprawy, jak również do akt rentowych. Z przedstawionych przez biegłego opinii wynika, że do wyliczenia wartości kapitału początkowego odwołującego nie można uwzględnić przelicznika wskazanego w art. 43 ustawy emerytalnej. Jednocześnie biegły zaznaczył, że wartość kapitału początkowego wyliczonego w treści opinii wynosi 193.724,19 zł i jest taka sama jak wyliczona w decyzji organu rentowego z dnia 05 czerwca 2015 r. Sąd miał jednak na uwadze, że biegły sądowy nie jest uprawniony do dokonywania samodzielnych ustaleń w zakresie faktów, jak też ich oceny prawnej. Biegły nie może bowiem wkraczać w imperium zastrzeżone dla Sądu, nie może wyręczać sędziego w zakresie wyboru podstaw prawnych. W tej mierze, do kompetencji biegłego należy wyłącznie sfera rachunkowa, która może być dokonana przy założeniu pewnych wariantów, czy też hipotez, nie może być jednak dowolna i wyłączona z analizy pod kątem prawidłowego przytoczenia podstaw prawnych. Nie jest zatem dopuszczalne powoływanie biegłego dla ustalenia jego własnych spostrzeżeń o faktach, których ustalenie należy do sądu. Ten aspekt Sąd Okręgowy miał na uwadze i z tego też względu oddalił wniosek pełnomocnika odwołującego sformułowany w piśmie procesowym z dnia 16 sierpnia 2016 r. o wyliczenie kapitału początkowego z uwzględnieniem przelicznika wskazanego w art. 43 ust. 2 ustawy emerytalnej. Sąd Okręgowy dokonując własnej oceny zasadności odwołania ubezpieczonego doszedł do przekonania, że nie jest możliwe przeliczenie wysokości kapitału początkowego odwołującego z zastosowaniem przelicznika wskazanego w art. 43 ustawy emerytalnej i z tego też względu postanowił oddalić wniosek pełnomocnika odwołującego sformułowany w piśmie procesowym z dnia 16 sierpnia 2016 r. o wyliczenie kapitału początkowego z uwzględnieniem ww. przelicznika, jako bezprzedmiotowy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie Z. Z. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 03 grudnia 2015 r. znak: (...) jest niezasadne i jako takie podlega oddaleniu.

W niespornym stanie faktycznym istota sprawy sprowadzała się do wykładni przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie zastosowania preferencyjnego przelicznika, określonego przepisem art. 43 ust. 2 tej ustawy do ustalenia w trybie art. 173 i następnych wartości kapitału początkowego. Z jednej bowiem strony organ rentowy argumentował, że przepis art. 174 omawianej ustawy nie zawiera odesłania do treści art. 43 ust. 2. Z kolei nie akceptując takiego stanowiska, wnioskodawca na poparcie swojego żądania powoływał się na wskazane w odwołaniu orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 08 stycznia 2013 r. (III AUa 496/12) oraz Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2004 r. (II UK 412/03).

W przekonaniu Sądu Okręgowego, rozpoznającą niniejszą sprawę uzasadniony jest pogląd organu rentowego. W kwestii zastosowania preferencyjnych przeliczników do ustalenia wartości kapitału początkowego, poza wskazanymi przez wnioskodawcę, istnieją jeszcze inne orzeczenia zarówno Sądu Najwyższego, jak i sądów powszechnych, w tym m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2003 r., (III AUa 654/02), w którym Sąd ten wyraził pogląd, iż zarówno wykładnia językowa jak i systemowa przepisów, a zwłaszcza art. 174 w związku z art. 53 ustawy emerytalnej, przemawia przeciwko stosowaniu preferencyjnych przeliczników pracy górniczej i kolejowej do ustalenia kapitału początkowego i Sąd Okręgowy pogląd ten w pełni podziela. Odnosząc się do wskazanego w uzasadnieniu Sądu Apelacyjnego w Łodzi argumentu, że szczególnie istotny jest argument, iż odmienny sposób obliczania zatrudnienia wymienionego w art. 43 ust. 2 ustawy, prowadziłby do nierównego traktowania tego samego okresu zatrudnienia w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych należy podkreślić, iż ustawa o emeryturach i rentach odrębnie określa zasady obliczania emerytur oraz wartości kapitału początkowego.

Stosownie do treści art. 174 ust. 1 ww. ustawy kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53 ww. ustawy, z uwzględnieniem art. 174 ust. 2-12 ww. ustawy. Zgodnie zaś z art. 174 ust. 2 ww. ustawy przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy: okresy składkowe, o których mowa w art. 6 ww. ustawy (pkt. 1), okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt. 5 ww. ustawy (pkt. 2) oraz okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt. 1-3 i 6-12 ww. ustawy, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2 ww. ustawy (pkt. 3). Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18 ww. ustawy, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r. (art. 174 ust. 3 ww. ustawy). Jak stanowi natomiast przepis art. 40 ww. ustawy, kolejowa emerytura przysługuje pracownikowi kolejowemu urodzonemu przed dniem 1 stycznia 1949 roku, który spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący dla kobiet 55 lat, zaś dla mężczyzn 60 lat (pkt. 1) oraz ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety i 25 lat dla mężczyzny, w tym co najmniej 15 lat zatrudnienia na kolei, łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia na kolei, o których mowa w art. 44-45 ww. ustawy (pkt. 2). Zgodnie zaś z art. 43 ust. 2 ww. ustawy każdy pełny rok zatrudnienia na kolei na parowym, spalinowym lub elektrycznym pojeździe trakcyjnym, w drużynach konduktorskich oraz na stanowiskach manewrowych lub ustawiaczy liczy się jako 14 miesięcy zatrudnienia na kolei. Z treści powyższych regulacji wyraźnie zatem wynika, że przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, regulujące zasady ustalania wartości kapitału początkowego, nie odsyłają do przepisu art. 43 ust. 2 ww. ustawy, statuującego korzystny przelicznik stażu zatrudnienia na kolei.

W tym miejscu podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 04 grudnia 2013 r. w sprawie o sygn. akt II UZP 7/13 wskazał, iż do przebytych okresów składkowych przyjmowanych przy ustalaniu kapitału początkowego (art. 174 ust. 2 pkt. 1 ww. ustawy) nie stosuje się przelicznika zatrudnienia na kolei, o którym mowa w art. 43 ust. 2 powołanej ustawy. W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy wyjaśnił, że instytucja tzw. kapitału początkowego, wprowadzona ustawą emerytalną, jest związana z odmiennymi od dotychczasowych zasadami ustalania emerytury, którą obecnie oblicza się, biorąc pod uwagę sumę składek zgromadzonych na indywidualnym koncie emerytalnym ubezpieczonego w całym okresie ubezpieczenia (art. 25 ust. 1 ww. ustawy). Dotychczasowe zasady obowiązują jedynie w stosunku do osób urodzonych przed dniem 01 stycznia 1949 r. Zgodnie z art. 173 ust. 1 ww. ustawy dla osób objętych nowymi zasadami obliczania emerytur, które podlegały ubezpieczeniu przed wejściem w życie ustawy, (a więc w okresie kiedy nie było jeszcze obowiązku ewidencjonowania składek na indywidualnych kontach), ustala się kapitał początkowy. Kapitał ten oblicza się według zasad określonych w art. 174 ww. ustawy, biorąc pod uwagę wysokość tzw. emerytury hipotetycznej, której wysokość uzależniona jest od podstawy wymiaru oraz liczby okresów składkowych i nieskładkowych. Oba te składniki są przy ustalaniu kapitału początkowego zmodyfikowane w stosunku do zasad ogólnych, albowiem do stażu ubezpieczeniowego przyjmuje się okresy składkowe wymienione w art. 6 ww. ustawy i nieskładkowe wymienione w art. 7 ww. ustawy, pomijając okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników i okresy z nimi zrównane (wymienione w art. 10 ust. 1 ww. ustawy) oraz okresy ubezpieczenia za granicą (art. 8 ww. ustawy), uwzględniane - pod pewnymi warunkami - do obliczania emerytury na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2005 r. w sprawie o sygn. akt I UK 135/04). Powyższe Sąd Najwyższy uzupełnił o uwagę, że okresy nieskładkowe wymienione w art. 7 pkt 5 ww. ustawy, a więc okresy urlopu wychowawczego, urlopu bezpłatnego udzielonego na podstawie przepisów w sprawie bezpłatnych urlopów dla matek pracujących opiekujących się małymi dziećmi, innych udzielonych w tym celu urlopów bezpłatnych oraz okresy niewykonywania pracy - z powodu opieki nad dzieckiem (w wymiarze określonym w tym przepisie), wlicza się bez uwzględnienia ograniczenia wynikającego z art. 5 ust. 2 ww. ustawy do jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych. Innymi słowy kapitał początkowy odpowiada wysokości emerytury, jaką osoba zainteresowana otrzymałaby w dniu 01 stycznia 1999 r., gdyby spełniała warunki wymagane do jej przyznania, a więc po pierwsze ustala się podstawę wymiaru kapitału mnożąc wskaźnik wysokości podstawy wymiaru (nie wyższy od 250%) przez kwotę bazową, wynoszącą dla celów kapitału początkowego 1.220,89 zł (100% przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale kalendarzowym 1998 r., a następnie wykazane okresy składkowe i nieskładkowe, mnożąc odpowiednio przez 1,3% (okresy składkowe) i 0,7% (okresy nieskładkowe) podstawy wymiaru. Do tak obliczonej części świadczenia dodaje się tzw. część socjalną wliczoną proporcjonalnie do wieku wnioskodawcy, otrzymując w ten sposób wartość

emerytury hipotetycznej. Formuła wymiaru emerytury hipotetycznej tym różni się od formuły wymiaru emerytury powszechnej w systemie zdefiniowanego świadczenia, że kwotę stałą (C) pomniejsza się o współczynnik "p" (art. 174 ust. 8 ustawy emerytalnej), którego wielkość zależy od wieku ubezpieczonego i posiadanego stażu ubezpieczeniowego w dniu 31 grudnia 1998 r.. Ustalając zatem kapitał początkowy wylicza się kwotę emerytury powszechnej jaką (hipotetycznie) otrzymałby ubezpieczony za wkład do systemu przed reformą emerytalną z 1999 r. Tak wyliczona (według zasad identycznych dla wszystkich ubezpieczonych) emerytura hipotetyczna po pomnożeniu przez liczbę 209 stanowić będzie kapitał początkowy doliczany do podstawy wymiaru emerytury w systemie zdefiniowanej składki. W dalszej kolejności, Sąd Najwyższy wyjaśnił, że przy ustalaniu prawa i wysokości emerytury kolejowej, okresy zatrudnienia na kolei uwzględnia się z przelicznikiem, o którym mowa w art. 43 ust 2 ww. ustawy. Brak jest natomiast przepisu pozwalającego na przeliczenie stażu pracy na kolei przy ustalaniu kapitału początkowego, a także prawa do tzw. emerytury powszechnej. Wobec tego, że do wyliczenia kapitału początkowego przyjmuje się staż ogólny, nie ma możliwości uwzględniania okresów pracy na kolei z przelicznikami. Tak więc wykładnia językowa przedstawionych przepisów nie budzi wątpliwości i sprzeciwia się stosowaniu tzw. preferencyjnych przeliczników, między innymi pracy kolejowej do ustalania kapitału początkowego.

Sąd Okręgowy w pełni podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w powyższej uchwale, iż nie znajduje prawnego uzasadnienia domaganie się od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, aby ten obliczył wysokość kapitału początkowego na takich samych zasadach jak emeryturę kolejową, zatem przy zastosowaniu preferencyjnego przelicznika okresów zatrudnienia wskazanego w art. 43 ust. 2 ww. ustawy. W konsekwencji zaś Sąd Okręgowy nie podziela stanowiska Sądu Apelacyjnego w Łodzi, które Sąd ten zajął w wyroku z dnia 08 stycznia 2013 r. w sprawie o sygn. akt III AUa 496/12, przywołanym przez odwołującego w treści odwołania. Podkreślić przy tym należy, że wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2004 r. w sprawie o sygn. akt II UK 412/03, na który również powoływał się odwołujący, uzasadniając swoje stanowisko w przedmiocie możliwości ustalenia wartości kapitału początkowego z zastosowaniem preferencyjnego sposobu wyliczenia okresu zatrudnienia, dotyczył kwestii zastosowania przepisu art. 43 ust. 2 ww. ustawy do ustalenia prawa do emerytury (ogólnej) dla celów świadczenia przedemerytalnego. W powyższym zakresie odwołujący nadinterpretował stanowisko Sądu Najwyższego, uznając, że Sąd ten uznał, iż sposób liczenia stażu pracy wskazany w art. 43 ust. 2 ww. ustawy ma takie samo zastosowanie we wszystkich sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, podczas, gdy w uzasadnieniu tego wyroku znalazło się sformułowanie, iż „przepis art. 43 ust. 2 ustawy stanowiący, że każdy pełny rok zatrudnienia na kolei na parowym, spalinowym lub elektrycznym pojeździe trakcyjnym, w drużynach konduktorskich oraz na stanowiskach manewrowych lub ustawiaczy liczy się jako 14 miesięcy zatrudnienia na kolei, ma zastosowanie nie tylko przy obliczaniu okresów zatrudnienia wymaganych dla ustalenia prawa do emerytury kolejowej, lecz także dla ustalenia prawa do emerytury ogólnej”. Tym samym obliczenie kapitału początkowego z uwzględnieniem preferencyjnego przelicznika z art. 43 ust. 2 prowadziłoby do ponownego zastosowania takiego przelicznika przy obliczaniu emerytury. Ten sam bowiem przelicznik wpływałby na wysokość emerytury, raz ze względu na jego uwzględnienie przy obliczaniu mającego wpływ na wysokość emerytury kapitału początkowego i po raz kolejny, przy obliczaniu świadczenia na zasadach przewidzianych dla obliczania emerytur. Z tych też względów, Sąd Okręgowy nie podzielił odmiennego stanowiska, wyrażonego w powołanych przez ubezpieczonego wyrokach Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 08 stycznia 2013 r. w sprawie o sygn. akt III AUa 496/12 oraz Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2004 r. w sprawie o sygn. akt II UK 412/03.

Reasumując, brak jest zatem podstaw do zastosowania przelicznika zatrudnienia na kolei, o którym mowa w art. 43 ust. 2 ww. ustawy, przy ustalaniu wartości kapitału początkowego, zatem zaskarżona decyzja organu rentowego z dnia 03 grudnia 2015 r., znak: (...), dotycząca ponownego ustalenia wartości kapitału początkowego bez zastosowania tego przepisu, odpowiada prawu.

W świetle tak poczynionych ustaleń, Sąd Okręgowy wywiódł, że zaskarżona decyzja organu rentowego jest trafna i z tych względów na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)